

OBSAH

PŘEDMLUVA 5

PTÁCI OBECNĚ 7

Oblast výskytu astrildovitých ptáků 9

ZPŮSOB ŽIVOTA ASTRILDOVITÝCH 10

SYSTEMATIKA A NÁZVOSLOVÍ ASTRILDOVITÝCH PTÁKŮ 14

Systematika 14

Názvosloví 15

HISTORIE CHOVU ASTRILDOVITÝCH PTÁKŮ 19

CHOVATELSKÁ ZAŘÍZENÍ 21

Zařízení pro chov ptáků 21

Klece 21

Vitríny 23

Voliéry 23

Zařízení pro krmení ptáků 24

Zařízení pro napájení ptáků 25

Zařízení pro hnízdění astrildovitých 26

Pomůcky pro přepravu ptáků 26

Pomůcky pro odchyt ptáků 27

Pomůcky pro skladování krmiv 27

VÝŽIVA A KRMENÍ 28

Živiny 28

Voda 28

Sušina 29

Organické látky 29

Energetické živiny 29

Dusíkaté látky 29

Bezdušíkaté látky 30

Minerální látky 31

Makroelementy

Vápník (Ca) 31

Fosfor (P) 31

Sodík (Na) 32

Draslík (K) 32

Hořčík (Mg) 32

Chlór (Cl) 32

Síra (S) 32

Mikroelementy

Železo (Fe) 32

Měď (Cu) 32

Kobalt (Co) 32

Mangan (Mn) 33

Jód (J) 33

Selen (Se) 33

Zinek (Zn) 33

Fluor (F) 33

Molybden (Mo) 33

Vitaminy 33

Vitaminy lipofilní (rozpustné v tucích) 33

Vitamin A (retinol, axeroftol) 33

Vitamin D (kalciferol) 34

Vitamin E (tokoferol) 34

Vitamin K (fylochinon) 34

Vitaminy hydrofilní (rozpustné ve vodě) 34

Vitaminy skupiny B

Vitamin B₁ (iamin, aneurin) 34

Vitamin B₂ (riboflavin) 35

Vitamin B₆ (pyridoxin) 35

Kyselina pantotenová 35

Kyselina nikotinová (PP, nikotinamid) 35

Cholin 35

Biotin 35

Kyselina listová (folin) 35

Vitamin B₁₂ (kobalamin) 35

Vitamin C (kyselina L-askorbová) 35

Trávicí ústrojí 35

Střevo (intestinum) 36

Základní schéma trávení 37

Metabolismus základních živin 37

Bílkoviny 37

Glycidy (cukry, sacharidy, škroby) 39

Lipidy (tuky) 39

Krmení astrildovitých ptáků 40

Krmiva 40

Krmiva rostlinného původu 40

Semena 40

Zrniny 40

Proso (*Panicum miliacenum*) 41

Bér vlašský (*Setaria italica*) 43

Lesknice kanárská (*Phalaris canariensis*) 43

Perila (*Perilla frutescens*) 43

Pšenice 43

Čirok (*Sorghum spp.*) 43

Oves 43

Rýže (*Oryza sativa*) 43

Laskavec (*Amaranthus caudatus*) 43

Řepka 44

Lněné semeno 44

Konopné semeno (semeneč) 44

Niger 44

Travní semena 44

Srha říznačka (*Dactylis glomerata*) 44

<i>Kostřava luční (Festuca pratensis)</i>	45	Způsoby krmení astrildovitých ptáků	67
<i>Kostřava rákosovitá (Festuca arundinacea)</i>	45	<i>Jak uvedené poznatky zohlednit při sestavení</i>	
<i>Bojínek luční (Phleum pratense)</i>	45	<i>krmné dávky?</i>	68
<i>Psárka luční (Alopecurus pratensis)</i>	45	<i>Speciální krmení</i>	71
<i>Ovsík vyvýšený (Arrhenatherum elatius)</i>	45	VETERINÁRNÍ PROBLEMATIKA	72
<i>Psineček tenký (Agrostis tenuis)</i>	45	Příčiny onemocnění astrildovitých	72
<i>Lipnice luční (Poa pratensis)</i>	45	Metabolické příčiny	72
<i>Jílek vytrvalý (Lilium parenne)</i>	45	Biologické příčiny	72
<i>Chrastice rákosovitá (Baldingera</i>		Chemické příčiny	73
<i>arundinacea)</i>	45	Fyzikální příčiny	73
<i>Sítina žabí (Juncus bufonius)</i>	45	Genetické příčiny	73
<i>Zblochan vodní (Glyceria maxima)</i>	45	Zoohygienické příčiny.....	74
Semena bylin a plevelů	45	Vznik onemocnění	74
<i>Kokoška pastuší tobolka (Capsella</i>		<i>Stadium reakce</i>	74
<i>bursa-pastoris)</i>	45	<i>Stadium rezistence (odolnosti)</i>	75
<i>Krvavec toten (Sanguisorba officinalis)</i>	45	<i>Stadium rezignace (vyčerpanosti)</i>	75
<i>Rdesno ptačí (Polygonum aviculare) –</i>		Identifikace nemocného jedince.....	77
<i>truskavec ptačí</i>	45	Izolační a nemocniční klec	77
<i>Jitrocel kopinatý (Plantago lanceolata)</i>		Nejčastější onemocnění astrildovitých	78
<i>a ostatní druhy jitrocelů</i>	45	Alimentární ústrojí (gastrointestinální, trávicí,	
<i>Smetanka lékařská (Taraxacum officinale) –</i>		<i>zažívací)</i>	78
<i>pampeliška</i>	46	<i>Nenakažlivá onemocnění</i>	79
<i>Exoten standard</i>	46	<i>Nakažlivá onemocnění</i>	80
<i>Exoten</i>	46	Respiratorní ústrojí (dýchací)	81
<i>Exoten zucht</i>	46	<i>Nenakažlivá onemocnění</i>	82
<i>Australische Prachtfinken</i>	46	<i>Nakažlivá onemocnění</i>	81
<i>Afrikanische Prachtfinken</i>	47	Vylučovací ústrojí	81
<i>Exoten premium</i>	47	<i>Nenakažlivá onemocnění</i>	81
Semena vlhčená	49	<i>Nakažlivá onemocnění</i>	82
Zelené krmivo.....	51	Oběhové ústrojí.....	82
Zelené krmivo v době vegetačního klidu.....	52	<i>Nenakažlivá onemocnění</i>	82
Plody	53	<i>Nakažlivá onemocnění</i>	82
Bobuloviny	53	Pohlavní ústrojí.....	82
Ovoce	53	<i>Nenakažlivá onemocnění</i>	82
Zelenina	53	<i>Nakažlivá onemocnění</i>	83
Krmiva živočišného původu.....	54	Onemocnění očí.....	83
Krmiva průmyslová (průmyslově vyráběná)	57	<i>Nenakažlivá onemocnění</i>	83
<i>Směsi pro plodo a hmyzožravé ptáky</i>	59	<i>Nakažlivá onemocnění</i>	83
<i>Směsi pro nektaroidní ptáky</i>	60	Onemocnění kůže	84
<i>Peletovaná krmiva</i>	60	<i>Nenakažlivá onemocnění</i>	84
<i>V. A. M.</i>	61	<i>Nakažlivá onemocnění</i>	84
<i>Doplňky biologicky aktivních látek</i>	61	Poruchy opeření	84
<i>Preprobiotika (FOS)</i>	64	<i>Nenakažlivá onemocnění</i>	85
<i>Probiotika</i>	65	Metabolické poruchy	85
<i>Barviva</i>	65	Přenosná (nakažlivá) onemocnění.....	86
Krmné doplňky	65	<i>Nemoci způsobené viry</i>	86
<i>Písek</i>	65	<i>Nemoci způsobené bakteriemi</i>	88
<i>Drcené lastury nebo skořápky</i>	66	<i>Nemoci způsobené plísněmi (mykotická</i>	
<i>Dřevěné uhlí</i>	66	<i>onemocnění)</i>	92
<i>Sépiová kost</i>	66	<i>Nemoci způsobené prvoky</i>	94
<i>Trouchnivé dřevo</i>	66	<i>Nemoci způsobené parazity</i>	97
<i>Hrabanka</i>	66	Veterinární léky a léčiva	101
Voda	66	<i>Antibiotika</i>	101

<i>Antimykotika</i>	102	Samičí pohlavní orgány	133
<i>Antiprotozoika</i>	102	<i>Vaječník (ovarium)</i>	133
<i>Chemoterapeutika</i>	102	Vejcovod (oviductus)	133
<i>Antiparazitika</i>	102	Vajíčko (oocyt)	133
<i>Vitaminové, minerální a probiotické</i>		Složení vajíčka	134
<i>preparáty</i>	102	<i>Žloutek (žloutková koule)</i>	134
Přírodní léčebné preparáty	104	Snůška	134
<i>Účinky bylinek</i>	104	Inkubace vajíček	136
Vybavení pohotovostní lékárníčky	108	Zárodečný vývoj (embryonální vývoj)	136
Zoohygiena a veterinární prevence	108	Postembryonální vývoj (ontogeneze)	137
Zoohygiena	108	Řízení reprodukce	137
<i>Mikroklima</i>	108	Podněty (stimuly)	137
<i>Teplota</i>	108	Hypotalamus	139
<i>Vlhkost vzduchu</i>	109	Hypofýza (podvěsek mozkový)	139
<i>Atmosférický tlak vzduchu</i>	110	Nadledvinky (glandula suprarenalis)	140
<i>Proudění vzduchu</i>	110	Pohlavní orgány (gonády)	140
<i>Sluneční záření</i>	110	Reprodukční problémy v chovu astrildovitých 143	
<i>Intenzita světla</i>	110	Nízká oplozenost	143
<i>Délka světelného dne</i>	111	Špatná líhnivost	145
<i>Prašnost</i>	111	Závěr	149
<i>Krmení</i>	112	CHOVATELSKÁ PRAXE	150
<i>Napájení</i>	113	<i>Obecné chovatelství</i>	150
<i>Chovatelská zařízení</i>	114	<i>Zájmové chovatelství</i>	150
<i>Veterinární prevence</i>	114	<i>Soutěžní chovatelství</i>	150
<i>Dezinfekce</i>	114	<i>Získávání ptáků</i>	150
<i>Izolace</i>	115	<i>Před nákupem</i>	151
<i>Karanténa</i>	115	<i>Vlastní výběr ptáků</i>	151
<i>Preventivní přeléčení</i>	116	<i>Transport ptáků</i>	152
ZÁKLADY GENETIKY	117	<i>Uvykání na nové prostředí (adaptace)</i>	152
Obecně o genetice	117	<i>Umístění ptáků</i>	153
Biologické základy	117	<i>Vlastní chovatelská práce</i>	153
Evoluce živé hmoty	118	<i>Výživa</i>	154
Dědičnost	118	<i>Prostředí</i>	156
Buňka	118	<i>Etologie</i>	156
Stavba bílkovin	119	Technologie chovu astrildovitých ptáků	158
Genetická proměnlivost	119	<i>Období biologického klidu</i>	158
Vznik nového jedince	120	<i>Období vzestupného přechodu</i>	159
Jak se dědí pohlaví	121	<i>Období biologické aktivity (reprodukční,</i>	
Genetické zákonitosti	121	<i>chovná sezona)</i>	159
<i>Dědičnost vázaná na pohlaví</i>	123	<i>Období sestupného přechodu</i>	160
Genové interakce	123	<i>Určování pohlaví</i>	161
Praktické využití genetiky v chovu	124	<i>Kroužkování ptáků</i>	161
Mutace a jejich udržení	124	POPISY JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ	
<i>Rozšíření mutace</i>	125	ASTRILDOVITÝCH	165–422
<i>Upevnění mutace</i>	126	Použitá literatura	423
<i>Šlechtitelská práce</i>	127	Rejstřík českých názvů	424
REPRODUKCE ASTRILDOVITÝCH	132	Rejstřík vědeckých (latinských) názvů	425
Pohlavní ústrojí	132		
Samčí pohlavní orgány	132		
<i>Varlata (testes)</i>	132		